

Ondertussen in Brussel

Europa en grondwater

Ook op watergebied 'gebeurt' er steeds meer in Brussel en minder in Den Haag. Welke Europese regelgeving is van belang voor het grondwater in Nederland en wat zijn relevante ontwikkelingen op dit gebied? Waterspiegel zet het voor u op een rijtje.

Overkoepelende wetgeving

Kaderrichtlijn Water (KRW)

De KRW richt zich voornamelijk op oppervlaktewater. Maar een 'dochtrichtlijn' van de KRW is de Grondwaterrichtlijn, die voor het eerst van kracht werd in 1980 en meest recentelijk is herzien in 2006.

Zo'n 70% van het drinkwater in de EU is afkomstig van ondergrondse bronnen. Met het oog op de bescherming van die grondwaterbronnen, is in 1980 de Grondwaterrichtlijn 80/68 vastgesteld, met als doel het voorkomen van de verontreiniging van grondwater, en het zoveel mogelijk beperken of beëindigen van de gevolgen van bestaande grondwaterverontreiniging. Dit doel beoogt deze richtlijn te bereiken door harmonisatie van de regelgeving van de lidstaten betreffende lozingen van bepaalde gevaarlijke stoffen in het grondwater en door totstandbrenging van een systematische controle op de grondwaterkwaliteit.

Van belang is in dit verband het feit dat wanneer grondwaterbronnen verontreinigd zijn geraakt, dit uiterst lastig weer op te ruimen of te verminderen is. De richtlijn heeft daarom zowel betrekking op directe als indirecte lozingen van de bedoelde gevaarlijke stoffen.

Bijna tien jaar geleden is een Grondwaterrichtlijn 2006/118 vastgesteld, als dochtrichtlijn van de Kaderrichtlijn Water 2000/60 (Kaderrichtlijn Water, KRW). De nieuwe richtlijn geldt vanaf januari 2007 ter aanvulling op de oorspronkelijke Grondwaterrichtlijn, en heeft richtlijn 80/68 vanaf 22 december 2013 vervangen, toen deze werd ingetrokken krachtens art. 22 van de KRW.

Richtlijn 2006/118 werkt de grondwaterbepalingen van de KRW nader uit door specifieke maatregelen vast te stellen ter voorkoming en beheersing van grondwaterverontreiniging (art. 1, lid 1),

en de bepalingen ter voorkoming of beperking van de inbreng van verontreinigende stoffen in grondwater aan te vullen, om zo de achteruitgang van de toestand van alle grondwaterlichamen te voorkomen (art. 1, lid 2). In de nieuwe richtlijn staat derhalve de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en kwalitatieve achteruitgang centraal.

Wetgeving gelieerd aan de Grondwaterrichtlijn

Nitraatrichtlijn (96/676/EEC)

De Nitraatrichtlijn (1991) is erop gericht de waterkwaliteit in heel Europa te beschermen door te voorkomen dat nitraten uit agrarische bronnen het grond- en oppervlaktewater verontreinigen en door goede landbouwpraktijken te stimuleren.

Urban Waste Water Treatment Directive (91/271/EEC)

Richtlijn 91/271/EEC van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater heeft als doel het milieu te beschermen tegen de nadelige gevolgen van de lozing van stedelijk afvalwater en van het afvalwater van bepaalde bedrijfstakken.

Onder 'stedelijk afvalwater' wordt verstaan: huishoudelijk afvalwater, al dan niet vermengd met industrieel afvalwater en/of afvloeiend hemelwater. Deze richtlijn bevat minimumeisen voor het opvangen, de behandeling en de lozing van stedelijk afvalwater, alsmede een tijdschema voor de realisatie hiervan. Er worden ook voorschriften in gegeven betreffende de afvoer van zuiveringsslib, waaronder een verbod op de afvoer van dat slib naar oppervlaktewateren.

Gewasbeschermingsmiddelen richtlijn (91/414/EEC)

Het voornaamste doel van deze richtlijn was een communautaire procedure tot stand te brengen voor de toelating en het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen, oftewel bestrij-

dingsmiddelen. De richtlijn creëerde een beoordelingsstelsel op twee niveaus: de besluiten over werkzame stoffen werden op EU-niveau genomen, die over bestrijdingsmiddelen op lidstaatniveau.

Biocidenrichtlijn (98/8/EC)

Deze richtlijn is per 1 september 2013 vervangen door de nieuwe Biocidenverordening (BPR, Verordening (EU) nr. 528/2012). De verordening heeft tot doel het vrije verkeer van biociden te bevorderen en tegelijkertijd een hoog niveau van bescherming van zowel de gezondheid van mens en dier als het milieu te waarborgen.

IPPC-richtlijn (96/61/EG)

De IPPC-richtlijn schrijft een geïntegreerde aanpak voor om verontreinigingen door industriële activiteiten te reduceren. Deze verplicht de lidstaten van de EU om grote milieubelastende bedrijven te reguleren met behulp van een integrale vergunning. Deze aanpak is gebaseerd op de beste beschikbare technieken (BBT).

Afvalstoffenrichtlijn (1999/31/EG)

De richtlijn heeft ten doel te voorzien in maatregelen om de negatieve gevolgen van het storten van afvalstoffen voor het milieu te voorkomen of te verminderen. In de richtlijn, die van toepassing is op alle stortplaatsen die als afvalverwijderingsterreinen voor het storten van afvalstoffen op of in de bodem zijn omschreven, worden de verschillende categorieën afvalstoffen gedefinieerd (stedelijk afval, gevaarlijke, ongevaarlijke en inerte afvalstoffen).

Bouwproductenrichtlijn (89/106/EEG)

Deze zogeheten Bouwproductenrichtlijn is erop gericht om vervuiling van de bodem of het grondwater te voorkomen.

Bodemrichtlijn

Er komt geen Europese richtlijn voor bescherming van bodemkwaliteit. De richtlijn lag sinds 2008 op de plank vanwege een blokkerende minderheid in de Raad. Het schrappen van de Bodemrichtlijn vindt plaats in het kader van het zogenoemde Regulatory Fitness and Performance Programme (REFIT).

Schaliegas

Er is geen specifiek wetgevend kader op het gebied van schaliegas. Op 22 januari 2014 publiceerde de EC niet-wetgevende aanbevelingen voor het gebruik van schaliegas. De Commissie wees lidstaten erop dat het boren naar schaliegas veilig moet gebeuren en dat het niet in strijd mag zijn met bestaande milieuwet- en regelgeving.

Er zijn aanbevelingen opgesteld voor lidstaten op het gebied van minimumnormen, milieubeoordeling en vergunningen voor het winnen van schaliegas. Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op bestaande EU-wetgeving, maar zijn niet bindend en verhinderen ook niet het nationaal recht van de Europese lidstaten om naar schaliegas te boren. Na anderhalf jaar (zomer 2015) zal gekeken worden in hoeverre de lidstaten deze aanbevelingen hebben overgenomen. Het Joint Research Centre (JRC) heeft een eerste assessment gemaakt over de mogelijke impact van het boren naar schaliegas in Europa.

Toekomstige ontwikkelingen

- Het European Science and Technology Network on Unconventional Hydrocarbon Extraction gaat resultaten van schaliegasprojecten in de EU verzamelen, analyseren en evalueren. Daarbij wordt ook gekeken naar de verschillende technologieën die worden gebruikt bij niet-conventionele olie- en gaswinning.
- De Europese Commissie gaat Europa's niet-conventionele olie- en gasvoorraden in kaart brengen, op basis van rapportages door de lidstaten. Er zal ook een rapport worden opgesteld over de potentiële impact op de bestaande energiemarkt door niet-conventionele brandstoffen.
- Energy Union: op 25 februari 2015 presenteerde de Europese Commissie haar visie op een Europese Energie Unie om een veilige, duurzame, competitieve en betaalbare energievoorziening op lange termijn te kunnen waarborgen. Hierbij werd gerefereerd naar eventuele mogelijkheden voor het gebruik van schaliegas (mits de lidstaten dit willen). Vewin heeft de leden van het Europees Parlement toen (nogmaals) gewezen op de schadelijke gevolgen van het boren naar schaliegas voor het grondwater. Deze grote, overkoepelende visie voor het energiebeleid van de EU richt zich dus met name op een zelfvoorzienende EU en minder specifiek op schaliegas.